

sätt visa att frågor som rör samspelet mellan makt, kunskap och rättvisa kan diskuteras inom den analytiska filosofin. Dessutom innebär de flesta av bokens brister en möjlighet för vidare arbete, vilket borde motivera filosofer att intressera sig för den. Till sist hoppas jag att den svenska översättningen av *Epistemisk orättvisa* kan bidra till att reda ut oklarheter och precisera ståndpunkter inte bara i filosofiska diskussioner utan även i den allmänna svenska debatten.

Nicolas Olsson Yaouzis

Litteratur

- Driver, Julia. 2001. *Uneasy Virtue*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Feinberg, Joel. 1970. *Doing & Deserving: Essays in the Theory of Responsibility*. Princeton: Princeton University Press.
- Feldman, Fred. 2016. *Distributive Justice: Getting What We Deserve From Our Country*. Oxford: Oxford University Press.
- Fricker, Miranda. 2007. *Epistemic Injustice: Power and the Ethics of Knowing*. Oxford: Oxford University Press.
- Luzzi, Federico. 2016. "Testimonial Injustice without Credibility Deficit". *Thought: A Journal of Philosophy* 5, nr 3, s. 203–11.
- Pojman, Louis P. och Owen McLeod (red.). 1998. *What Do We Deserve?: A Reader on Justice and Desert*. Oxford: Oxford University Press.
- Romero, Felipe. 2019. "Philosophy of Science and the Replicability Crisis". *Philosophy Compass* 14, nr 11, s. 1–14.
- Williams, Bernard. 2002. *Truth and Truthfulness: An Essay in Genealogy*. Princeton: Princeton University Press.

Den svenska filosofins historia

Henrik Lagerlund

Thales 2020. 312 s. ISBN 978-91-7235-121-9

Det kan knappast hävdas att bokmarknaden översvämmas av översikter över den svenska filosofins historia. I modernare tid har det bara funnits två böcker – Erik Rydings *Den svenska filosofins historia* (1959) och Henrik Lagerlunds *Filosofi i Sverige under 1000 år* (2003). Den senare har nu utkommit i ny, utökad upplaga under titeln *Den svenska filosofins historia* (Thales).

Att en sådan historik nu finns tillgänglig i bokhandeln är givetvis värdefullt. Men det ger också ett tillfälle för frågor. Den mest grundläggande frågan är helt enkelt om det finns någonting sådant som "svensk filosofi". Lagerlund ställer den frågan i sin inledning och besvarar den

nekande. Det existerar inte någon "speciellt svensk filosofi". Det har visserligen sedan medeltiden funnits individer som så att säga folkbokföringsmässigt hört till Sverige och som producerat filosofi, "men det är inget svenskt med denna filosofi".

Detta låter ju en aning nedslående. Men jag tror att Lagerlund i sin iver att inte överskatta sitt ämne löper risk att underskatta det. Jag håller helt med honom om att 1800-talets försök att urskilja en specifikt svensk "personlighetsfilosofi" var ohållbara. Men det finns andra möjligheter. Ingen skulle väl bestrida att det funnit en specifikt fransk, engelsk eller tysk filosofi. Det som avgränsat dessa är dels språket (och därmed den filosofiska vokabulären), dels en speciell tradition. Hur förhåller det sig med den svenska filosofin i dessa avseenden?

Genast måste det medges att den filosofiska traditionen i Sverige varit tunn, mycket tunn. Svenska filosofer har sålunda för det mesta skrivit på andra språk än svenska, fram till och med 1600-talet på latin, under 1800-tal och tidigare 1900-tal på tyska, sedan 1945 framför allt på engelska. Detta har inte bara avspeglat det praktiska behovet av att vara läsbar i stora världen. Det har också hängt samman med att svenskt filosofiskt tankegods i stor utsträckning varit importerat, länge framför allt från Tyskland, under senare tid framför allt från Storbritannien och USA.

Under vissa perioder har det dock gjorts försök att hävda en specifikt svensk filosofi. Lundafilosofen Andreas Rydelius ansträngde sig i början av 1700-talet att skapa ett svenskt filosofiskt språk. Upplyningsfilosofer som Nils von Rosenstein och Carl Gustaf Leopold vände sig på svenska till en bredare publik än enbart de universitetslärdade. Christopher Jacob Boström hyllades som "Nordens Platon" med svensk stolthet i stämman. Hans Larsson skrev för en bildad och filosofiintresserad allmänhet på en hög stilistisk nivå. Ingemar Hedenius förde sina filosofiska fälttåg på en svenska som inte saknade effektivitet. Georg Henrik von Wright skrev på engelska i sin egenskap av filosofisk fackman men på svenska i sin egenskap av filosofisk kulturdebattör.

I dag, det måste medges, har denna tradition klingat av. Kanske bör man säga att det funnits en svensk filosofi men inte längre gör det? Om svensk filosofi enbart är ett antal skilda bidrag till engelskspråkiga internationella facktidskrifter som författats av svenska medborgare är begreppet "svensk filosofi" knappast längre meningsfullt. Det är väl också sant att det även internationellt skett en homogenisering av filosofin, där nationella identiteter och skillnader inte längre spelar samma roll som de en gång gjort. Likhetera i fråga om tankar, begrepp, utvär-

deringsformer och referensramar är påtagliga inom den internationella fackfilosofiska diskursen.

Ändå är det lätt att hålla med Lagerlund om att svensk filosofi har sitt intresse både ur filosofisk och ur idéhistorisk synvinkel.

Hans Larssons och Hans Ruins försök att göra rättvisa åt det poetiska språket, debatten mellan Axel Hägerström och Hans Larsson kring värde teorin, den skandinaviska rättrealismen, Ingemar Hedenius försök att avgränsa villkoren för en meningsfull debatt om tro och vetande, allt detta och betydligt mer erbjuder filosofiskt intressanta problem som jag inte tycker har tillräckligt utforskats.

Ur idéhistorisk synpunkt är det uppenbart att Benjamin Höijers tidiga idealism liksom Boströms sena, Hägerströms värdenihilism liksom Hedenius förnuftstro var organiska beståndsdelar i olika svenska samhällsbyggen, att de ingick som en del i svenska tänkesätt och svensk mentalitet under sina respektive epoker.

Lagerlund har i den nya upplagan kompletterat sin översikt över den svenska filosofins historia med några specialstudier. De handlar om svenska religionskritiska debatter, från Boström till Hedenius, om svenska insatser inom logikens område och om den speciella, mycket egendomliga uppsaliensiska kritiken mot Einsteins relativitetsteori. Genomgångarna är upplysande och milt roande.

Henrik Lagerlund har gjort en god insats både genom att uppdatera sin gamla historik och genom att komplettera den. Det kan tillfogas att han 1999 gav ut en antologi svenska filosofiska texter, *Svensk filosofi från Rydélius till Hedenius*, en antologi som är unik i sitt slag.

Svante Nordin